

Středa 11. března 2009

Sociální situace Romů a zlepšení jejich přístupu na pracovní trh v EU

P6_TA(2009)0117

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2009 o sociální situaci Romů a zlepšení jejich přístupu na pracovní trh v EU (2008/2137(INI))

(2010/C 87 E/12)

Evropský parlament,

- s ohledem na články 3, 6, 7, 29 a 149 Smlouvy o ES, zvláště požadavek, aby členské státy zajistily rovné příležitosti pro všechny občany Evropské unie,
- s ohledem na článek 13 Smlouvy o ES, na jehož základě může Společenství přijmout vhodná opatření k boji proti diskriminaci, mezi jinými na základě rasového nebo etnického původu,
- s ohledem na svá usnesení ze dne 28. dubna 2005 o situaci Romů v Evropské unii ⁽¹⁾, ze dne 1. června 2006 o situaci romských žen v Evropské unii ⁽²⁾, ze dne 31. ledna 2008 o evropské strategii pro romskou menšinu ⁽³⁾ a ze dne 10. července 2008 o soupisu romské komunity v Itálii na základě etnického původu ⁽⁴⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 9. října 2008 o podpoře sociálního začlenění a boji s chudobou, včetně dětské chudoby, v EU ⁽⁵⁾,
- s ohledem na směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ ⁽⁶⁾, a na směrnici Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání ⁽⁷⁾,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 2. července 2008 nazvané „Obnovená sociální agenda: Příležitosti, přístup a solidarita v Evropě 21. století“ (KOM(2008)0412), (sdělení Komise o obnovené sociální agendě),
- s ohledem na návrh směrnice Rady ze dne 2. července 2008 o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (KOM(2008)0426) předložený Komisí,
- s ohledem na svůj postoj ze dne 17. června 2008 k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení (2010) ⁽⁸⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. května 2007 o podpoře důstojné práce pro všechny ⁽⁹⁾,
- s ohledem na Rámcovou úmluvu Rady Evropy o ochraně národnostních menšin ze dne 1. února 1995 a na Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy ze dne 4. listopadu 1950,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 45 E, 23.2.2006, s. 129.

⁽²⁾ Úř. věst. C 298 E, 8.12.2006, s. 283.

⁽³⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0035.

⁽⁴⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0361.

⁽⁵⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0467.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16.

⁽⁸⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0286.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 102 E, 24.4.2008, s. 321.

Středa 11. března 2009

- s ohledem na Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ze dne 10. prosince 1984,
 - s ohledem na akční plán Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) pro zlepšení situace Romů a Sintů na území států OBSE ze dne 27. listopadu 2003,
 - s ohledem na výroční zprávu Agentury Evropské unie pro základní práva za rok 2007 o rasismu a xenofobii v členských státech,
 - s ohledem na prohlášení o desetiletí začleňování Romů ze dne 2. února 2005 a na založení fondu pro vzdělávání Romů dne 12. května 2005,
 - s ohledem na zprávu nazvanou „Situace Romů v rozšířené Evropské unii“, kterou zveřejnila Komise z roku 2005,
 - s ohledem na zprávu poradní skupiny odborníků na vysoké úrovni pro sociální integraci etnických menšin a jejich plné zapojení na trhu práce nazvanou „Etnické menšiny na trhu práce – naléhavá výzva k lepšímu sociálnímu začlenění“, kterou zveřejnila Komise v dubnu roku 2007,
 - s ohledem na závěrečnou zprávu komisaře Rady Evropy pro lidská práva o stavu lidských práv Romů, Sintů a migrujících osob v Evropě, z roku 2006,
 - s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru nazvané „Integrace menšin - Romové“⁽¹⁾ (stanovisko EHSV),
 - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zaměstnanost a sociální věci a stanovisko Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví (A6-0038/2009),
- A. vzhledem k nedávnému rozšíření Evropské unie, potřeba sociální integrace vytvořila nové úkoly, jež musí být řešeny s ohledem na nové demografické a hospodářské okolnosti, a vzhledem k tomu, že ačkoli se s těmito úkoly musí vyrovnat všechny členské státy, v zemích střední a východní Evropy jsou naléhavější kvůli strukturální, hospodářské a sociální transformaci posledních dvaceti let; konstatuje proto, že ohrožené sociální skupiny, jako např. Romové, se nacházejí v nejpálčivější situaci,
- B. vzhledem k tomu, že v nových členských státech, ve kterých se zhroutil průmysl, se jednotlivým regionům snížily vyhlídky na hospodářský rozvoj, a v důsledku toho byli zejména Romové vytlačeni na okraj společnosti, neboť došlo k dramatickému zvýšení jejich chudoby; vzhledem k tomu, že Parlament konstatuje a připomíná, že v průběhu tohoto vývoje došlo k devalvaci práva Romů na státní a EU občanství a že Romové nemohou náležitě využívat výhod plynoucích z rozšíření, což v mnoha ohledech umocňuje jejich marginalizaci a zvyšuje riziko jejich vícenásobné diskriminace,
- C. vzhledem k tomu, že strategická politická kampaň na podporu rovných příležitostí pro Romy musí čelit velmi složité sociální situaci, protože tato největší etnická menšina v Evropě sdílí i znevýhodnění jiných skupin obyvatelstva; vzhledem k tomu, že boj za rovné příležitosti by byl nejúčinnější za pomoci souhrnné romské strategie a koordinovaného souboru nástrojů provázaného s řadou odvětvových politik a s pomocí finanční podpory,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 27, 3.2.2009, s. 88

Středa 11. března 2009

- D. vzhledem k tomu, že migrující osoby tvoří samostatný etnický fenomén, který by mohl být odůvodněně diskutován jako zvláštní otázka z hlediska lidských práv i z hlediska sociálních otázek a otázek trhu práce,
- E. vzhledem k tomu, že proces začleňování Romů do společnosti není jednostranný, ale vícestranný a že je nezbytné, aby Romové byli aktivně zapojeni do rozhodovacího procesu při tvorbě politik v oblasti sociálního začleňování,
- F. vzhledem k tomu, že životní podmínky Romů, jejich zdravotní stav a úroveň jejich vzdělání určují jejich sociální situaci a postavení na trhu práce a často slouží jako záminka k jejich vyloučení z většinové společnosti a rasismu, a brání ve zlepšení jejich životní úrovně, a tak i v uplatňování nejzákladnějších lidských a občanských práv,
- G. vzhledem k tomu, že chabá dopravní infrastruktura, nedostatečný přístup k orgánům veřejné správy a službám, zejména velmi kvalitním vzdělávacím a zdravotnickým zařízením, a přemísťování podniků nutí mladé lidi z ekonomických důvodů opouštět domovy, čímž se prohlubují nerovnosti mezi regiony a sílí jejich izolace v ghettech,
- H. vzhledem k tomu, že je vysoce důležité, ještě před skončením druhé fáze lisabonského procesu, posoudit sociální situaci Romů a jejich vyhlídky na získávání zaměstnání a rozhodnout o následném postupu,
- I. vzhledem k významu strukturálních fondů a Fondu soudržnosti při podpoře integrace a vzhledem k složitosti sociálních problémů, kterým Romové čelí, konstatuje, že není myslitelné, aby tyto problémy byly řešeny čistě prostřednictvím projektového principu, kterým se strukturální fondy a Fond soudržnosti vyznačují,
- J. vzhledem k tomu, že ačkoli je bezesporu důležité zohlednit předchozí osvědčené postupy, je jejich platnost omezena na určité období či oblast,
- K. vzhledem k tomu, že mnoho romských komunit dává v současné době spíše přednost životu na jednom místě před stěhováním do oblastí s potenciálně lepšími pracovními příležitostmi,

Romové na trhu práce: přístup nebo vyloučení?

1. domnívá se, že mají-li se zlepšit pracovní a životní podmínky romské komunity, je nutné přijmout koordinovaný přístup, který se zaměří na následující tři cíle:

— rozšíření hospodářských příležitostí pro Romy;

— rozvoj lidského kapitálu; a

— posílení sociálního kapitálu a rozvoje komunity;

2. poukazuje na skutečnost, že v řadě případů politiky zaměřené na Romy jejich situaci nezlepšily; požaduje, aby o všech činnostech EU a členských států, které se týkají zejména Romů, spolurozhodovaly zainteresované subjekty romské komunity, aby byla respektována jejich schopnost a odpovědnost za uspořádání svých záležitostí;

3. konstatuje, že nerovný přístup k službám a socioekonomická znevýhodnění romským dětem znemožňují v praxi rozvoj v raném věku a získání kvalitního vzdělání; bere na vědomí, že tato znevýhodnění negativně ovlivňují jejich citový, sociální, tělesný a osobní rozvoj a následně i jejich vyhlídky na trhu práce a začleňování do většinové společnosti;

Středa 11. března 2009

4. konstatuje, že vzdělávací systémy jsou selektivní a že navzdory úsilí, které členské státy vynakládají na překonání segregace, četné a různorodé systémy, jež byly zdánlivě vypracovány za účelem jejího odstranění, ve skutečnosti často slouží ke zdůraznění rozdílů mezi sociálními skupinami a značně znevýhodňují chudé obyvatele, zejména Romy, kteří se tak ocitají na šikmé ploše; zdůrazňuje proto, že jsou zapotřebí cílené politiky vzdělávání zaměřené na romské rodiny a podporující aktivní účast;
5. zdůrazňuje, že přestože se v některých členských státech zvýšil počet mladých Romů na středních a vysokých školách, zůstává úroveň jejich dosaženého vzdělání hluboko pod průměrem EU; zdůrazňuje nesoulad mezi nedostatkem pracovních sil na jedné straně a na straně druhé vysokou mírou nezaměstnanosti Romů, která je spjata s jejich nízkou kvalifikací; žádá proto členské státy a EU, aby si jako prioritu vytyčily podporu Romů při zvyšování jejich kvalifikace; upozorňuje na skutečnost, že chybějící formální vzdělání Romů lze na trhu práce vyvážit také vytvořením systému, který by uznával praktické dovednosti;
6. naléhavě žádá členské státy, aby pro romské ženy a dívky zajistily rovný přístup k vysoce kvalitnímu vzdělávání a aby zavedly pobídky (např. příležitosti pro profesní rozvoj), které by do škol v zanedbanějších socio-ekonomických oblastech, zejména pak na venkově v komunitách s velkým počtem romských obyvatel, přilákaly vysoce kvalifikované učitele;
7. vyzývá členské státy, aby pro romské ženy zlepšily přístup k odbornému vzdělávání a přizpůsobily odborné vzdělávání požadavkům místních pracovních trhů s cílem poskytnout romským ženám dovednosti, které mohou na trhu uplatnit;
8. konstatuje, že drtivá většina romských absolventů vysokých škol se po ukončení studia nevrátí ke své komunitě a že někteří z nich popírají svůj původ, nebo pokusí-li se navrátit, nejsou svou komunitou přijati;
9. doporučuje, aby byl naplánován komplexní balíček programů, který podporuje a motivuje návrat romských vysokoškoláků k jejich komunitám a zaměstnání Romů v rámci jejich komunity a v zájmu těchto společenství.
10. domnívá se, že romští občané specifickým způsobem ovlivňují populační pyramidu některých členských států; konstatuje, že poměr romských dětí v populaci je vysoký, avšak jejich očekávaná délka života je v době narození o celých deset let kratší než u příslušníků většinových národností;
11. zastává názor, že členské státy sice vynaložily značné prostředky EU i vlastní zdroje na pomoc dlouhodobě nezaměstnaným při hledání práce, avšak dosud nebylo nalezeno žádné jednotné řešení na úrovni EU; členské státy tuto situaci řeší velmi rozdílnými způsoby a v různém rozsahu a dosud nenabídlly příležitosti k trvalému návratu na pracovní trh, a tak jejich opatření, jako např. programy úřadů práce, stigmatizaci Romů ještě zhoršily; žádá proto, aby EU i členské státy změnily svou politiku na integrovaný přístup, který by řešil všechny aspekty deprivace Romů;
12. vyzývá členské státy, aby přizpůsobily programy odborného vzdělávání potřebám místních trhů práce a vytvořily pobídky zaměstnavatelům, kteří poskytují práci nekvalifikovaným pracovníkům (včetně Romů) a nabízejí jim školení a příležitost získat praktické zkušenosti přímo na pracovišti;
13. vyzývá členské státy a místní orgány, aby předložily výroční hodnocení míry opětovného zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných (t včetně Romů), kteří dokončili odbornou přípravu na trhu práce, rozčleněné podle pohlaví, a na základě získaných poznatků vypracovaly nové metodiky a zahájily programy odborné přípravy přizpůsobené místním schopnostem a hospodářským potřebám;
14. vyzývá členské státy, aby využily finanční prostředky EU k zachování a ochraně tradičních romských aktivit;

Středa 11. března 2009

15. souhlasí s názorem Komise, že dospělí Romové jsou kvůli vícenásobnému znevýhodnění nedostatečně zastoupeni mezi výdělečně činným obyvatelstvem a v procesu celoživotního vzdělávání, často nemají přístup k IKT a že jejich podíl mezi dlouhodobě nezaměstnanými a pracovníky v neatraktivních profesích je nadměrný, což představuje největší překážky pro jejich opětovné začlenění na trh práce; požaduje proto účinné provedení směrnice 2000/78/ES, jež zakazuje diskriminaci v oblasti zaměstnání a povolání na základě náboženského vyznání nebo víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace;

16. domnívá se, že je zapotřebí, aby Společenství přijalo zvláštní kroky na podporu přístupu Romů k programům profesní přípravy;

17. upozorňuje členské státy na skutečnost, že taková sociální dichotomie může mnohé romské uchazeče o zaměstnání přimět k tomu, aby dali přednost černému trhu před zákonnou činností, a že je třeba na úrovni EU a členských států koordinovaným způsobem usilovat o návrat těchto osob do zákonného pracovního poměru se zaměstnavatelskými právy a právem na sociální zabezpečení;

18. domnívá se, že by měly být přijaty kroky na podporu inkluzivní sociální a hospodářské politiky, mimo jiné prostřednictvím opatření ad hoc k zajištění důstojného bydlení;

19. poukazuje zejména na skutečnost, že podpora mobility nekvalifikovaných a nevyučených pracovníků by mohla zhoršit diskriminaci romských žen, které jsou již ohroženy vícenásobnou diskriminací, a mohla by bránit jejich dalšímu rozvoji na trhu práce;

20. vyzývá vlády členských států, aby zvýšily ekonomickou nezávislost romských žen tím, že podpoří opatření pro snadné zahájení samostatné výdělečné činnosti a zakládání malých a středních podniků a přístup k mikroúvěrům, a tím, že posílí ekonomiku služeb v romských osadách, která by romským ženám pomohla rozšířit jejich vědomosti a odborné znalosti;

21. vyzývá vlády členských států, aby mimo jiné vytvořily systémy pobídek pomocí daňových výhod pro podniky, které zaměstnávají romské ženy;

22. domnívá se, že je třeba zohlednit skutečnost, že podle pravidel, která se v současnosti vztahují na Evropský fond pro regionální rozvoj, je odstranění romských osad s použitím prostředků EU v praxi obtížné uskutečnit, protože v případě členských států, které přistoupily po roce 2004, je minimální počet obyvatel osad potřebný k tomu, aby byly uznané způsobilými pro financování z rozpočtu na bydlení, stanoven tak, že právě lidem žijícím v nejhorsších podmínkách, tj. v nejmenších osadách, se nedostane pomoci;

23. zdůrazňuje skutečnost, že řešení sociálních a ekonomických problémů Romů vyžaduje komplexní přístup a dlouhodobé koordinované řešení zahrnující politiky v oblasti bydlení, vzdělávání, zdravotní péče a trhu práce; navrhuje proto Komisi a členským státům, aby veškerá opatření zaměřená na zlepšení situace Romů byla považována za nedílnou součást opatření koncipovaných na podporu regionálního rozvoje a sociálního začleňování;

24. domnívá se, že členské státy by měly využít revize pravidel upravujících strukturální fondy a Fond soudržnosti, která poskytuje větší prostor souhrnným programům, neboť umožňuje přesouvat mezi různými fondy více než 10 % prostředků;

25. konstatuje návrh nové souhrnné směrnice pro boj proti diskriminaci mimo zaměstnání na základě věku, zdravotního postižení, sexuální orientace, náboženského vyznání nebo víry a požaduje důsledné uplatňování směrnice 2000/43/ES; domnívá se, že by Komise měla v duchu sociální agendy určit konkrétní cíle a vypracovat vyvážené programy s cílem odstranit diskriminaci a stigmatizaci Romů, jakož i kriminalizaci romských komunit;

26. zdůrazňuje, že základním předpokladem pro podporu sociálního začleňování Romů a jejich přístupu na trh práce jsou stejná sociální a politická práva; vyzývá v této souvislosti členské státy a kandidátské země, aby vytvořily strategii na zlepšení účasti Romů ve volbách, a to jako voličů i kandidátů na všech úrovních;

Středa 11. března 2009

27. upozorňuje na význam mikroúvěrů, které jsou z různých důvodů doporučeny ve sdělení Komise o obnovené sociální agendě a ve stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru a které mohou – poskytnutím minimální částky – pomoci těm úplně nejchudším obyvatelům vydat se cestou k dosažení osobní odpovědnosti, získat podnikatelské dovednosti a rozvinout svou tvořivost a poskytnutím úvěru pokrýt náklady samostatné výdělečné činnosti;

28. podporuje návrh orgánů EU, že vzhledem k požadavku uplatňovat zásadu rovného zacházení by měl ve veřejných službách pracovat větší počet Romů; zdůrazňuje však, že pro uskutečnění tohoto cíle je třeba, nejen aby jednotlivé vlády přijaly náležité personální politiky a pracovním silám poskytovaly odpovídající odborné školení, ale také aby vynaložily zvláštní úsilí a aktivně podpořily hladké přijetí tohoto principu veřejnosti;

29. zdůrazňuje, že pro nezaměstnané romské občany (zejména ženy) mohou vzniknout nová pracovní místa např. na sociálním trhu, ve zdravotnictví, domácí péči, zařízeních společného stravování a odvětví služeb na podporu péče o dítě; znovu však připomíná, že sociální trh vyžaduje trvalou vazbu mezi poskytovatelem a uživatelem služeb, a že tudíž zaměstnanost Romů v těchto oblastech je možné zvýšit jedině za předpokladu sociálního přijetí, které však zároveň zaměstnávání Romů napomáhá;

30. vyzývá členské státy, aby přijaly vhodná opatření k odstranění rasové nesnášenlivosti a podněcování diskriminace a násilí vůči Romům ve sdělovacích prostředcích a ve všech formách komunikačních technologií, a naléhavě hromadné sdělovací prostředky žádá, aby zavedly řádné postupy pro přijímání pracovníků, které by odrážely složení populace jako celku;

31. shledává, že romské ženy často pracují na černo a mají velmi nízkou míru zaměstnanosti, a domnívá se, že má-li být překonána vícenásobná diskriminace, vysoká nezaměstnanost a chudoba, je třeba zaměřit konkrétní politiky na zajištění skutečného přístupu romských žen na trh práce, jenž je předpokladem pro zlepšení jejich sociálního a rodinného postavení;

32. domnívá se, že zaměstnávání romských žen by mělo být usnadněno i pomocí systémů sociální podpory, které budou vycházet vstříc potřebám zaměstnaných žen, a vhodné odborné přípravy a příležitosti ke specializaci s cílem připravit je dlouhodobě na práci, která jim zajistí živobytí, a umožnit jim skloubit rodinný život a práci; vyzývá členské státy, aby přijaly opatření, která romským dětem pomohou zvýšit možnosti využívat zařízení péče o děti i tehdy, jsou-li jejich matky v domácnosti a věnují se ostatním dětem;

33. zdůrazňuje, že lepší bydlení a zdravotní služby by mohly zlepšit přístup romských žen na trh práce a zvýšit jejich šance na to, aby si déle udržely zaměstnání;

34. zdůrazňuje, že sociální politiky a politiky zaměstnanosti by měly přispívat k rozvoji potenciálu jednotlivce a uspokojování potřeb občanů a vytvářet více příležitostí pro co největší rezervy pracovní síly složené např. ze starších a postižených osob, chudých lidí a nekvalifikovaných pracovníků, mimo jiné Romů;

35. zdůrazňuje, že vícenásobná diskriminace, které jsou vystaveny romské ženy, by měla být uznána a specificky řešena rovněž v politikách zacílených na romské ženy, které by mohly mít dvojí, dlouhodobý pozitivní dopad, a sice na ně a na ostatní rodinné příslušníky, zejména děti;

36. nesouhlasí s názorem, že podpory určené na pomoc dlouhodobě nezaměstnaným při hledání práce (včetně mnoha Romů), ať jsou vyplácené zaměstnancům či zaměstnavatelům, odporují zásadě neutrality hospodářské soutěže, protože opětovné začlenění Romů je cílem sociální politiky, pro jehož plnění vyžaduje vytvořit dotovaná pracovní místa; je toho názoru, že dotování míst na pracovním trhu s cílem znovu integrovat romské pracovníky má přednost před podporou dlouhodobě nezaměstnaných;

37. uznává, že některá tradiční romská zaměstnání, jako je umění a řemesla, mohou napomoci zachování specifických rysů komunity a zároveň zlepšit její hmotnou situaci a stupeň sociálního začlenění, a domnívá se, že je žádoucí některé konkrétní profesní činnosti podporovat;

Středa 11. března 2009

Boj o přežití na okraji společnosti

38. konstatuje, že v porovnání s ostatními kulturami v Evropské unii mají Romové silné rodinné tradice; bere na vědomí, že veřejný obraz romských rodin je charakterizován důrazem na tradiční role mužů a žen, velkým počtem dětí, vícegeneračními domácnostmi, snahou spřízněných osob bydlet blízko sebe a pěstováním četných společenských vztahů, a domnívá se, že je proto nezbytné, aby programy EU a vnitrostátní programy pro romské rodiny využívaly výhod této přirozené podpůrné sítě;

39. zdůrazňuje, že je zapotřebí zachovat a upevnit charakteristické rysy kultury Romů s cílem chránit jejich identitu a omezit předsudky vůči nim, a domnívá se proto, že je nezbytné, aby členské státy a Komise hrály aktivnější úlohu v podpoře duchovního života romské menšiny;

40. podporuje stanovisko EHSV, že romské ženy stojí na spodních příčkách v rodinné hierarchii, brzy se vdávají, často trpí domácím násilím a jsou často obětmi prostituce a obchodování lidmi;

41. domnívá se proto, že by se programy EU a členských států pro Romy měly zaměřit na vymanění jednotlivce a zvláště žen z tradiční hierarchie a socioekonomické závislosti romských komunit;

42. zdůrazňuje, že romské děti často předčasně ukončují školní docházku, což poškozuje jejich vzdělání, schopnost sociální integrace a příležitosti na trhu práce, zatímco fyzické a psychické zdraví romských žen a jejich předčasný odchod ze školy má dopad rovněž na zdravotní stav a školní docházku jejich dětí, neboť vede k jejich sociálnímu vyloučení; zdůrazňuje proto význam služeb, které zvyšují informovanost romských žen;

43. naléhavě žádá členské státy, aby zajistily, že do stávajících a budoucích právních rámců budou začleněna ustanovení zaměřená na prevenci a řešení všech forem diskriminace, se kterými se potýkají romské ženy, jejichž cílem by bylo zlepšit socioekonomické postavení romských žen a zajistit jim přístup k vysoce kvalitní zdravotní péči, péči o děti a vzdělávání jako základním předpokladům pro získání zaměstnání;

44. domnívá se, že proces integrace musí být zahájen v raném věku, aby byly k bídě a sociálnímu vyloučení nabídnuty účinné alternativy; domnívá se proto, že je nutné vytvořit institucionální rámec pro sociální a vzdělávací služby určené dětem a rodinám, které by byly založené na komunitě, odpovídaly regionálním a osobním potřebám a zaručovaly rovný přístup k vysoce kvalitním službám; vyzývá tudíž Komisi, aby ve všech zemích, které mají přístup k prostředkům EU, jako je nástroj předvstupní pomoci nebo strukturální fondy a Fond soudržnosti, podpořila zvláště programy pro včasnou integraci romských dětí;

45. bere na vědomí, že romské děti jsou příliš často umísťovány do zvláštních škol a že velký počet těchto dětí je do nich poslán bez odůvodnění a většinou jen v důsledku diskriminace; zdůrazňuje, že nutit děti, které byly nezákonně klasifikovány jako „mentálně postižené“, k návštěvě zvláštní školy je diskriminační a závažně porušuje jejich základní právo na vysoce kvalitní vzdělání, ztěžuje další studium a hledání práce, vede s větší pravděpodobností k nečinnosti na trhu práce a současně zatěžuje rozpočty;

46. schvaluje návrh stanoviska EHSV, podle něhož jsou v zájmu rozvoje malých dětí zapotřebí ucelené formy pomoci určené celým rodinám, které se zaměří na potřeby rodiny a poskytnou praktickou individuální pomoc, jako je tomu např. v programu „jistý start“;

47. souhlasí s názorem vyjádřeným ve stanovisku EHSV, podle něhož má romská komunita vzhledem ke svým demografickým rysům asymetrický přístup k sociálním příspěvkům; zdůrazňuje, že sociální dávky mají vyvážit zátěž nebo nedostatek plynoucí z individuální životní situace, péče o dítě nebo jiných sociálně přínosných závazků;

Středa 11. března 2009

48. schvaluje doporučení obsažená ve stanovisku EHSV, podle něhož by měla být osobám, které mění povolání, poskytována zvláštní pomoc, má-li být podpořena účast na oficiálním trhu práce; zdůrazňuje, že legální zaměstnávání musí být přitažlivé pro zaměstnance i zaměstnavatele;

49. zdůrazňuje, že skutečnost, že část aktivního života prožili Romové ve vyloučení má vliv na jejich horší přístup ke zdravotnickým službám a na jejich situaci ve vysokém věku; zdůrazňuje také, že faktory, jako zahájení pracovního života ve velmi mladém věku, období časté nezaměstnanosti, nedostatečná ochrana zaměstnanců, období nehlášené, fyzicky často velice náročné práce ve stínové ekonomice, která se nezapočítává do důchodového pojištění, způsobují, že Romové nemohou pobírat náležitou penzi a prožít stáří důstojným způsobem;

50. doporučuje, aby se Komise chopila iniciativy a určila nejúčinnější způsoby podpory sociálního, hospodářského a kulturního začleňování nejpočetnější menšiny v Evropské unii, a zdůrazňuje, že je nezbytná spolupráce Komise a vlád členských států s cílem přijmout zvláštní opatření k vyřešení složitých problémů Romů, které přesahují hranice jednotlivých států;

Závěry

51. domnívá se, že zachování jazyka a kultury Romů je pro Evropské společenství přínosné; nesouhlasí však s myšlenkou, že Romové mají být členy bezstátního „evropského národa“, protože členské státy by se takto zbavily své zodpovědnosti a zpochybnila by se možnost integrace;

52. upozorňuje členské státy na nebezpečí, že přijetí nepřiměřených opatření vůči romským komunitám by mohlo vést ke zhoršení již nyní dramatické situace této menšiny a ohrozit její možnosti integrace;

53. vyzývá Komisi a členské státy, aby spolupracovaly s nevládními organizacemi, romskými komunitami a vůdci s cílem rozvinout vzájemně přijatelný plán pro sociální začleňování Romů, který by se měl realizovat v těsném partnerství;

54. vyzývá členské státy, aby navrhly a uskutečnily projekty určené k boji proti negativním stereotypům Romů na všech úrovních, které mohou být podpořeny strukturálními fondy a Fondem soudržnosti a rovněž zvláštními programy jako např. Progress a iniciativami, jako je Evropský rok mezikulturního dialogu 2008 a blížící se Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010;

55. poznamenává, že ačkoli zlepšení sociální a hospodářské situace Romů bylo významným bodem jednání v procesu rozšíření, byl dosažen pouze omezený pokrok; vyzývá členské státy a Komisi, aby přezkoumaly předchozí a stávající programy a iniciativy a zhodnotily jejich výsledky; domnívá se, že Evropská unie je povinna lépe a úžeji koordinovat nástroje sociálního začleňování a že by tento proces měl pomoci při potírání chudoby, usnadnit přístup Romů k lepšímu, dlouhodobějšímu a stálejšímu zaměstnání, připravit půdu pro zefektivnění systémů sociálního začleňování a sociální ochrany, být nástrojem k analýze politických zkušeností a vzájemného učení a vytvořit systém koherentní analýzy osvědčených postupů;

56. vyzývá Komisi, aby konkrétně zhodnotila dopad cílů a nástrojů všech svých odvětvových politik na Romy a aby vytvořila soudržnou politickou strategii a dosáhla vysokého stupně koordinace; žádá Komisi, aby vyzvala členské státy, aby se ve zprávách o integrovaných ukazatelích a otevřené metodě koordinace pro sociální začleňování soustředily na to, jak lze změnit situaci romské populace; vyzývá Komisi, aby v členských státech a přistupujících zemích sledovala rozsah diskriminace a pravidelně hodnotila situaci Romů s ohledem na změny ve vzdělávání, zaměstnávání, sociální situaci, zdravotním stavu a úrovni bydlení;

57. vyzývá Komisi, aby požádala členské státy, aby co nejdříve přijaly jasné politiky zaměstnanosti zaměřené na znevýhodněné skupiny, včetně ekonomicky aktivní romské populace, a podpůrná opatření na usnadnění jejich postupného začlenění do trhu práce, jakož i opatření, která budou zacílena proti důsledkům závislosti vytvořené systémem sociálního zabezpečení;

Středa 11. března 2009

58. vyzývá Komisi, aby spolupracovala s různými mezinárodními organizacemi a podpořila vytvoření akademické sítě romských odborníků, kteří by Komisi poskytovali vědecké údaje a podporu – výzkumy, analýzami, shromažďováním důkazů a vypracováním doporučení –, aby mohla na základě souhrnných zpráv těchto organizací analyzovat otázky spojené s romskou integrací, připravovat pracovní programy a důkladně popsat problémy Romů, a dále ji vyzývá, aby nejméně každé dva roky vypracovala hodnotící zprávu pro celou EU;

59. kritizuje členské státy, které dosud neratifikovaly Rámcovou úmluvu Rady Evropy o ochraně národnostních menšin; vyzývá tyto členské státy, aby úmluvu bezodkladně ratifikovaly; vyzývá členské státy, které v rámci Rámcové úmluvy vydaly restriktivní prohlášení mající vliv na uznání Romů jako národnostní menšiny, aby tato prohlášení stáhly;

60. doporučuje, aby členské státy

a) na úrovni EU vytvořily skupinu odborníků složenou mimo jiné z romských zástupců, která by koordinovala strategie členských států pro romskou menšinu, jakož i využití finančních prostředků EU na její prosazování;

b) vytvořily partnerství mezi různými organizacemi zastupujícími romské zájmy a příslušnými institucemi členských států; a

c) vytvořily nástroje jako např. zvýhodněné půjčky nebo veřejné granty a aby při plánování zemědělských podpor stanovily jako důležitý cíl umožnit romským občanům dosáhnout takových podmínek, v nichž by se mohly užít zemědělskou činností, aby vedle hledání placené práce v zemědělství nebo namísto této práce byli přístupnější myšlenkám inovačních forem zemědělské práce, včetně družstev, čímž by bylo odůvodněno poskytování nezbytných zdrojů;

61. zastává názor, že některé členské státy mohou účinně oslovit cílové skupiny (v romských osadách nebo částech osad), použijí-li definici „několikanásobného znevýhodnění“, že je však obtížné navázat kontakt v této cílové skupině s menšími jednotkami, jako je rodina a jednotlivci;

62. domnívá se však, že by měly být vytvořeny právní předpoklady pro zahájení dobrovolného a anonymního shromažďování údajů a vytvoření databáze umožňující srovnávání, přičemž budou náležitě dodržována pravidla o ochraně údajů a lidských práv a používány výlučně metody, které respektují lidskou důstojnost; zastává názor, že by Komise měla navrhnout provedení potřebných změn v právních předpisech;

63. vyzývá Komisi, aby v návaznosti na analýzy provedené nezávislým subjektem usnadnila vypracování, ověření a potvrzení portfolia osvědčených postupů v programech pro Romy, pokud jde o bydlení, vzdělávání, zaměstnanost aj.;

64. domnívá se, že vytvoření této databáze není alternativním řešením k systému posuzování a hodnocení, ale jeho předpokladem, a že tento systém může posoudit výměnu osvědčených postupů a využívání finančních zdrojů; v této souvislosti se domnívá, že potřebujeme takový systém ukazatelů, který bude rozšířen na všechny oblasti života a bude univerzálně použitelný, což se vedle vstupních a výstupních ukazatelů různých programů týká také využití ukazatelů pro sociální výsledky a dopady, a to i jako podmínky pro financování; doporučuje proto, aby Komise tento systém ukazatelů zavedla v rámcovém nařízení o strukturálních fondech a v nařízeních týkajících se jiných druhů veřejných grantů;

65. doporučuje, aby Komise od všech rozvojových programů financovaných z prostředků EU požadovala soudržnější a jednodušší výsledky, kdy lze požadovat, aby tyto programy objasnily, jak hodlají zabránit sociálnímu vyloučení Romů či je zvrátit; domnívá se, že by členské státy a subjekty EU měly kontrolovat veškeré činnosti financované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti z hlediska vlivu daného programu na sociální začleňování Romů; doporučuje, aby v rámci každého programu byla ve fázi výběru přisouzena priorita takovým činnostem, které mají za cíl také zlepšit situaci Romů žijících v mimořádně znevýhodněných osadách a Romů, kteří jsou chudí a nezaměstnaní;

Středa 11. března 2009

66. vyzývá Komisi, aby ve spolupráci se všemi členskými státy rozvinula a uskutečnila rozsáhlou informační kampaň určenou široké veřejnosti a romským spoluobčanům o programech v členských státech na zlepšení životních podmínek Romů a o jejich průběžném provádění;

67. vyzývá Komisi, aby průběžně sledovala opatření a aktivity na zlepšování postavení Romů na trhu práce a jejich dopad;

68. přeje si, aby byly zdroje, o nichž se rozhoduje na úrovni EU, využívány mimo jiné na „cílené“ programy, jichž se účastní také odborníci z organizací činných v této oblasti, kteří by poskytovali podporu a poradenství s cílem vyrovnat znevýhodnění, kterým Romové čelí při vzdělávání a odborné přípravě; domnívá se, že rozhodují-li členské státy o financování projektů, které se netýkají rozvoje od raného věku či veřejného vzdělávání, měly by při rozdělování finančních prostředků EU a svých vlastních zdrojů posoudit, zda místní správní orgány, organizace atd., jež požádaly o podporu, plní své povinnosti, pokud jde o odstranění segregace;

69. vyzývá Komisi, aby vyzvala vnitrostátní orgány, aby přestaly uplatňovat diskriminační postupy při soudním vystěhovávání obyvatel romských chudinských čtvrtí a namísto toho vytvořily konkrétní projekty bydlení s využitím technického poradenství a kontrolních mechanismů Komise, Světové banky, nevládních organizací zaměřujících se na romskou populaci aj.; domnívá se, že prioritou musí být řešení problémů s bydlením Romů žijících ve venkovských oblastech a že by se mělo v této důležité záležitosti začít bezodkladně jednat;

70. vyzývá Komisi, aby věnovala zvláštní pozornost nejen občanským sdružením, ale i schopnosti Romů vytvářet vlastní organizace a podporovat integrační politiku, a aby rozvoj komunit podporovala především pomocí projektů, které zvýší účast Romů na rozhodovacím procesu a jejich zodpovědnost při společném přijímání rozhodnutí;

71. vyzývá Komisi a členské státy, aby ve spolupráci s nevládními organizacemi zaměřujícími se na romskou populaci posoudily stávající politiky a programy s cílem poučit se z neúspěšných projektů v minulosti;

72. vyzývá Komisi, aby podpořila nevládní organizace, které se věnují romské populaci na úrovni Evropské unie i na vnitrostátní a místní úrovni s cílem sledovat provádění politik a programů zaměřených na Romy, a rovněž vzdělávání ve Společenství v oblasti demokracie a lidských práv;

73. navrhuje, aby Komise a členské státy vytvořily celounijní fórum, ve kterém by společenská hnutí, odbory a nevládní organizace zastupující Romy a jejich zájmy mohly spolu navzájem průběžně konzultovat za účelem vypracování obecných zásad a výměny nejosvědčenějších postupů a jehož prostřednictvím by byl podpořen koordinovaný přístup na úrovni EU;

74. vyzývá členské státy, aby aktivněji podporovaly přesun pracovních míst do oblastí, kde žijí romské komunity, a rovněž přesun Romů do míst, kde existují pracovní místa;

75. připomíná členským státům a Komisi, že dobré sociální podmínky sice hrají v podpoře a posilování znevýhodněných komunit, jako jsou Romové, klíčovou úlohu, ale že důležitá je také podpora svépomoci; je toho názoru, že dlouhodobým cílem by spíše než závislost měla být kultura nezávislosti;

76. domnívá se, že by mělo být mnohem více upřednostňováno zajišťování pracovních míst na místní úrovni a podpora podnikání a místních řemesel, jakož i rozvíjení základních souvisejících dovedností, aby došlo k nárůstu bohatství i zvýšení sebeúcty;

*

* *

77. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a kandidátských zemí.